

ESTILS

Espirituals sense religió: un llibre d'entrevistes

¿És possible una espiritualitat sense religió? ¿El marc religiós és l'únic on l'espiritualitat es pot desplegar? ¿Existeix una espiritualitat desvinculada de la religió? Laia de Ahumada coordina *Espirituals sense religió* (Fragmenta) amb la necessitat de saber fins a quin punt el que molts

plantegen, auguren o neguen ja s'està vivint. Les persones entrevistades expliquen la voluntat de voler viure l'espiritualitat al marge de les estructures religioses perquè no responen a les seves necessitats, però no d'esquena del fet religiós ni en contra.

La celebració dels aniversaris en les diverses tradicions

L'actual negociació dins de les tradicions espirituals té en compte les pautes socials i els vincles emotius mentre ens recorda, amb partidaris i detractors, l'ambigüitat d'una commemoració aparentment banal

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

La celebració dels aniversaris és nova i antiga a la vegada. Sovint envoltada de polèmica, sembla que actualment continua carregada de tot el simbolisme positiu i negatiu que ha anat generant al llarg de la història. Una cosa tan habitual per a alguns com la festa d'aniversari esdevé en realitat una trama complexa amb més interrogants que respostes, que ens mostra les incerteses dels humans de tots els temps i geografies per gestionar el nostre transcurs i prendre consciència del pas del temps, entre l'efímer i l'etern. El psicòleg francès Christian Heslon, al llibre *Petite psychologie de l'anniversaire*, mostra la correlació entre els suïcidis de persones de menys de vint-i-cinc i de més de setanta-cinc amb la seva data de naixement, així com moltes altres malalties i reaccions negatives que es

produeixen quan s'acosta l'aniversari. Precisament aquesta tensió, subtil o evident, entre vida eterna i vida efímera, matèria i esperit, ha centrat i centra les qüestions més conflictives que envolten els aniversaris al llarg de la història.

Celebrar el narcisisme?

La celebració del propi aniversari com a pràctica egòlatra i narcisista la trobem, en l'antiguitat, en els màxims dèspotes, com faraons i emperadors, que utilitzaven aquests dies assenyalats per aplicar encara més les ja de per si injustes i repressores iniciatives. La mateixa Bíblia insinua aquest vincle entre la celebració del propi naixement i l'egolatria i la injustícia narrat alguns actes comesos per tirans com el Faraó o Herodes durant els seus aniversaris, fet que contrasta amb el poc interès per aquest tipus de commemoració per part de profetes, sants i místics, més preocupats per lloar Déu que no a ells mateixos. ("Consumim els nostres anys com un

El festival religiós més massiu

El dijous 9 d'abril es presenta el llibre *Kumbha Mela* (publicat per Kairós), en què Naren Herrero narra la seva participació en la trobada que milions de persones celebren cada 12 anys al nord de l'Índia. Serà a la llibreria Altair (Gran Via de les Corts Catalanes, 616, Barcelona) a les 19 h.

La cita de la setmana

"Diguem que, sense estar fets l'un per a l'altre, el meu cos i l'esbarzer comparteixen l'estret camí i l'aire humit del bosc, la llum on es troben i sempre es saluden"
Vicente Valero

Un grup de monjos budistes resen durant la celebració del Vesak, on es recorda el naixement de Siddhartha Gautama, Buda. REUTERS

com a prohibició en les fonts clàssiques musulmanes, molts sectors ortodoxos ho consideren una innovació que cal evitar. Aquest rebuig contrasta notòriament amb el fervor popular amb què moltes societats del món islàmic viuen la celebració del Maulid, l'aniversari del naixement de Muhàmmad. Considerada una de les festes més assenyalades del calendari islàmic lunar i epicentre de les celebracions sufís, es dedica la jornada a recitacions de poemes de lloança, mentre que els sectors extremistes s'hi oposen frontalment argumentant que es cau en la idolatria d'un ésser humà. Com a resposta, els milions de persones que celebren cada any el Maulid afirmen que és un dia especial per recordar l'exemple del profeta i el seu llegat, un valor que es transmet popularment en ocasions com aquesta.

Sense haver-ho demanat

El mateix argument el trobem en la tradició budista (sense tanta polarització entre els fervents defensors de l'aniversari i els radicals oponents) amb el Vesak, on es recorda el naixement de Siddhartha Gautama, Buda, visitant els temples i fent ofrenes. Una celebració estesa a molts països asiàtics i a les comunitats budistes de tot el món.

El Maulid i el Vesak, com el Nadal, tenen la característica de celebrar el naixement de figures carismàtiques que no van demanar mai als seus companys i seguidors que ho fessin, en clar contrast amb les celebracions instaurades per reis, faraons i emperadors egòlatres.

Dins d'aquestes tradicions, es dona més importància a celebrar el naixement dels referents comunitaris que no el de la pròpia persona, una característica que està canviant en les últimes dècades, sense per això perdre les arrels. Per a l'hinduisme, per exemple, és important que l'aniversari se celebri segons el *tithi* (el dia lunar basat en el calendari hindú) i no seguint el calendari gregorià, per així conjugar les vibracions d'aquell dia que afecten el caràcter de la persona.

Entre resistència i concessió, l'actual negociació dins de les tradicions espirituals té en compte les pautes socials i els vincles emotius mentre ens recorda l'ambigüitat, amb partidaris i detractors, d'una commemoració aparentment banal. —

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous i la setmana que ve:

La poesia carnal i espiritual de Lêdo Ivo

sospir. Encara que visquéssim setanta anys, i els més forts fins als vuitanta, al capdavant són de fatigues inútils, passen de pressa, i ens n'anem volant", canten els Salm.)

El contingut pagà de celebrar els aniversaris també va fer que durant molt de temps les comunitats cristianes ho veiessin amb mals ulls. De fet, quan al segle V el cristianisme instaura la celebració de dos naixements, el de Joan i el de Jesús, ho fa per minvar els cultes pagans vinculats al solstici d'estiu i d'hivern, respectivament. A l'Europa cristiana medieval, el dia del naixement continuava sent menys important que el de la mort i, per tant, no era motiu de festa. Amb la idea del pecat original, només el baptisme donava pas a la celebració del sant, que s'acostumava a posar com a nom segons el dia del naixement. Per al medievalista Jean-Claude Schmitt, "tot i que no és l'únic motiu, el protestantisme i el seu qüestionament del culte als sants, sumat a la incipient consciència de l'individu,

van ser factors per a la recuperació popular d'aquesta festa". Així, als països protestants va tornar a sorgir l'antiga celebració pagana, fins i tot recuperant l'ús del pastís amb espelmes, un costum que prové dels antics grecs, que oferien a la deessa Artemisa pastissos de mel amb espelmes enceses buscant la seva protecció. Aquest procés gradual es donaria entre els segles XVI i XIX, amb una instauració massiva durant el segle XX (quan també es compon la famosa cançó *Happy birthday*, creada als Estats Units i popularitzada a tot el món a través de la ràdio i el cinema).

Sota sospita

La polèmica irrupció d'una festa considerada pagana encara fa que avui dia alguns sectors cristians vegin amb reticència aquesta celebració, fet que també passa en altres tradicions, com l'islam. Tot i no estar expressada literalment

L'aquí i l'ara

Opinió

LAIA MONTSERRAT
PSICÒLOGA

L'altre dia algú em deia: "Som a 1.000 quilòmetres de distància i et sento com si fossi aquí". Una altra persona, a la tarda, mentre preniem juntes un te, em va dir: "En què penses? Sembla que siguis molt lluny". Vaig passar tres dies amb el meu fill i ens van semblar tota una vida. Deu minuts amb la meva veïna se'm van fer eterns.

Segurament penseu que l'àmbit del que anomenem subjectiu no és ciència. I teniu part de raó. No entra en la definició clàssica i experimental. Però en psicologia i ciències socials sabem molt bé el valor d'aquesta subjectivitat que no pot ser reproduïda fàcilment i que, si més no, té molts punts de trobada interpersonal. Vaja, dit clarament, tots sabem força bé que el temps i l'espai són conceptes, són

Alliberament
Viure l'aquí i l'ara és un repte i l'únic camí per sortir de la presó del temps i de l'espai. Per experimentar-ho, heu d'atrevir-vos a estar present, veritablement

nocions, que les hores del rellotge no coincideixen amb la sensació que tenim del temps i que mil quilòmetres no són res o són l'infinit en funció de qui és a l'altre costat. És precisament aquesta subjectivitat la que empeny a buscar què hi ha més enllà del

concepte racional. És aquesta subjectivitat la que mou la ciència i la investigació. En el fons, el més important és l'experiència personal, l'experiència percebuda per cada un de nosaltres.

Viure l'aquí i l'ara és un repte. Sóc amb tu i penso en el que faré després. M'escoltes, però mentrestant construeixes la teva resposta. És com si ens dolgués la presó del temps i de l'espai. Busquem sortides, escapatòries, però quan fugim del present caiem en les mans de l'ansietat i la por. Si mireu bé veureu que cada cop que sentiu por o ansietat anticipeu o recordeu.

Viure l'aquí i l'ara és un repte i l'únic camí per sortir de la presó del temps i de l'espai. Però per més que jo us ho digui, si no ho experimenteu no ho sabreu. Per experimentar-ho, heu d'atrevir-vos a estar presents, veritablement presents, en l'instant present. —